

عناوین

احوال ثبت:

- معرفی نمایندگی مرکز آموزش و پژوهش استان زنجان
- اولویتهای پژوهشی سال ۹۲ سازمان ثبت احوال کشور

معرفی طرح پژوهشی:

- مطالعه آثار و تبعات الکترونیکی شدن فرآیندهای ثبت احوال و چالش های فراوری آن (فاضل محمدی)

معرفی پایان نامه:

- جرائم و مجازاتهای مربوط به اسناد سجلی (سلمان سوفی)

مقاله های پژوهش پایه:

- نگاهی به سیاستهای جمعیتی کشور "آینده نگری یا بحران" (سید محمد عاملی)
- بررسی تطبیقی ازدواج و طلاق ثبت شده کشور و استان زنجان در سال ۱۳۹۰ (علی عباسی)

شناسنامه نشریه:

نام: فصلنامه علمی - تخصصی "پژوهش نامه ثبت"

گاه انتشار: سال دوم / شهریور / ۱۳۹۲ / شماره ۶

صاحب امتیاز: مرکز آموزش و پژوهش سازمان ثبت احوال کشور

مدیر مسئول: محمد جلیل سائلی

سر دبیر: محمد عاملی خراسکانی

مدیر اجرایی: زینب اصغری

نشانی پستی: خیابان ولیعصر، بالاتر از چهار راه شهید چمران، نیش خیابان پسیان، مرکز آموزش و پژوهش سازمان ثبت احوال کشور

پست الکترونیک نشریه: Markazpazhuhesh@yahoo.com

تهیه شده در: معاونت پژوهشی مرکز آموزش و پژوهش سازمان ثبت احوال کشور

همکاران این شماره: - کامران مرئوسی - سید مصطفی میرقاسمی

- علی رضایی - فاطمه مهدی زاده - علی رستم خانی

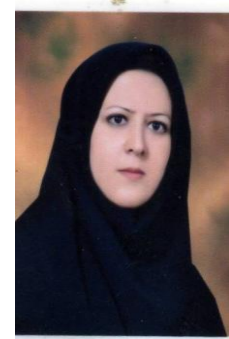

معرفی فعالیتهای ادارات کل استانی در حوزه پژوهش: احوال ثبت

کل همچنین افتخار آن را دارد که از سال تفویض اختیار، رتبه هایی را در سطح کشور کسب نماید.

معرفی نمایندگی مرکز آموزش و پژوهش استان زنجان

- سال ۱۳۸۵، رتبه اول در زمینه آموزش
- سال ۱۳۹۱، رتبه سوم در زمینه آموزش

رابط پژوهشی اداره کل:

اعضای کمیته ی آموزش و پژوهش متشکل از:

- سید موسی متوسلین

(مدیر کل و رئیس کمیته)

- سید علی شفیعی

(معاون توسعه مدیریت و پشتیبانی و دبیر کمیته)

- رحمن احمدی نژاد

(معاون امور اسناد هویتی، عضو)

- محمد فاتحی نژاد

(معاون فناوری اطلاعات و آمار جمعیتی، عضو)

- حمید انصاری

(رئیس اداره حراست، عضو)

- محمود ملکی

(نم آینده استانداری، عضو)

- کاوس شریفی

(رئیس اداره امور منابع انسانی و پشتیبانی، عضو)

نام و نام خانوادگی: فریبا زبانی

مدرک تحصیلی: فوق دیپلم

رشته تحصیلی: امور فرهنگی

پست سازمانی: کارشناس امور اداری

سابقه خدمت: ۲۱ سال

معرفی فعالیتهای اداره کل ثبت احوال زنجان در زمینه آموزش و پژوهش:

امور اداری اداره کل ثبت احوال استان زنجان، همواره نسبت به تشویق همکاران برای تهیه آثار پژوهشی و ارسال تالیفات و آثار پژوهشی کارکنان به مرکز آموزش و پژوهش و کمیته تالیفات اقدام نموده است. این اداره کل افتخار آن را دارد که کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی تفویض شده از سال ۱۳۸۵ را با طرح در کمیته های آموزشی به نحو احسن به انجام رسانده است. به طوری که این اداره

- فریبا زبانی

(رابط آموزش، عضو)

- ساسان اسمی

(نم‌آینده روسای ادارات، عضو)

- محمد برجی

کارشناس مسئول روابط عمومی، عضو)

تالیفات و آثار پژوهشی همکاران

ردیف	نام محقق	عنوان پژوهشی	پست سازمانی	سال
۱	محمد فاتحی نژاد	سنجش میزان رضایت شغلی کارکنان و عوامل موثر بر آن	معاون فناوری اطلاعات و آمار جمعیتی	۱۳۹۱
۲	رحمن احمدی نژاد	بررسی علل دیر ثبتي وقایع ولادت و فوات و آسیب شناسی آن	معاون امور اسناد هویتی	۱۳۹۱
۳	علیرضا حیدری	بررسی تاثیر سرمایه فکری بر عملکرد مالی سرمایه گذاری پذیرفته در بورس اوراق بهادار ایران	کارشناس بودجه	۱۳۹۱
۴	علیرضا حیدری	حسابداری منابع انسانی	کارشناس بودجه	۱۳۹۱
۵	علیرضا حیدری	ضرورت مدیریت هزینه و حسابداری مدیریت	کارشناس بودجه	۱۳۹۱
۶	علیرضا حیدری	تاثیر سرمایه فکری بر عملکرد سازمان های دولتی	کارشناس بودجه	۱۳۹۱
۷	علیرضا حیدری	تاثیر حسابرسي و نظارت بر کارایی نظام اداری	کارشناس بودجه	۱۳۹۱
۸	محمد عمرانی	ویژگیهای نظام اداری از دیدگاه اسلام	کارشناس امور پردازش اطلاعات	۱۳۹۱
۹	محمد عمرانی	بررسی اهمیت عدد صحیح (۱۰۲ و ۱۰۱ و ۱۰۰=k) در محاسبه میزان وقایع	کارشناس امور پردازش اطلاعات	۱۳۹۱
۱۰	علی عباسی	بررسی تطبیقی اختلاف سنی زوجین (ازدواج و طلاق) ثبت شده کشور در استان زنجان در سال ۱۳۹۰	کارشناس مسئول امور هویتی	۱۳۹۱
۱۱	علی عباسی	بررسی تطبیقی ازدواج و طلاق ثبت شده کشور و استان زنجان در سال ۱۳۹۰	کارشناس مسئول امور هویتی	۱۳۹۱
۱۲	سید محمد صفوی	اثر عقد ظاهری و پنهانی	معاون	۱۳۹۱
۱۳	سید زین الدین موسوی	مبارزه با فساد اداری و راهکارهای مقابله با آن	کارشناس هیات حل اختلاف	۱۳۹۱
۱۴	سید علی شفیعی	ترجمه قسمتی از کتاب multinational financial management	معاون توسعه مدیریت و پشتیبانی	۱۳۹۲
۱۵	علیرضا محمدی	ترجمه قسمتی از کتاب very fast concept drift detection	کارشناس امور پردازش اطلاعات	۱۳۹۲
۱۶	فریبا نیکخواه بهرامی	توصیه هایی برای والدین به هنگام انتخاب نام	کارشناس امور حقوقی	۱۳۹۲
۱۷	محمد برجی	افکار عمومی و شایعه	کارشناس مسئول روابط عمومی	۱۳۹۲

نگاهی به سیاستهای جمعیتی کشور "آینده نگری یا بحران"

مقاله پژوهش پایه:

می دهد. هم چنین در یونان حداقل قدمت این بحث را می توان به بیش از دوهزار و سیصد سال قبل یعنی به زمان افلاطون برگرداند. آنجا که وی در کتاب **جمهوریت** خود این بحث را این گونه مطرح کرده است که وقتی یک گروه نخبه حاکم بخواهد جامعه را هدایت کند، باید به مقوله جمعیت توجه نماید: «...که هدف آنها حفظ تعداد میانگین جمعیت باشد... موارد بسیار دیگری نیز وجود دارد که باید مدنظر قرار گیرد. مواردی نظیر اثرات جنگ ها و بیماری ها و موارد مشابه که دولت می تواند با کمک آنها تا حد امکان از بزرگ طی کوچک شدن بیش از اندازه جمعیت جلوگیری کند» (افلاطون، ۱۳۶۷).

در طول تاریخ، اغلب سیاستهای جمعیتی با توجه به میزان بالای مرگ و میر به منظور افزایش زاد و ولد بوده است تا این که در دهه های پایانی قرن ۱۸ متفکرانی چون مانتوس به بعد اقتصادی و اجتماعی قضیه توجه و به بحرانی که به سبب فرزند آوری بی رویه قریب الوقوع خواهد بود، اشاره کردند. به این ترتیب بحث کنترل موالید در انگلستان به سایر کشورهای اروپایی و آمریکایی وارد شد. برنامه های تنظیم خانواده در مفهوم اخص در سطح جهانی قدمتی حدود ۵۰ سال دارد. امروزه حدود ۸۵ درصد از کشورهای جهان سوم و قریب ۹۵ درصد از جمعیت آنها، از خدمات تنظیم خانواده حمایت می کنند. (به نقل از حاتم حسینی، ۱۳۸۹). از این رو، همواره بحث از جمعیت، ازدیاد و یا کاهش و کنترل آن و نیز تنظیم خانواده، در طول تاریخ در عرصه های علمی و مباحث نظری و عملی از جمله مباحث جذاب و جنجالی بوده است. همچنین برای حکومت ها، حاکمان، و سیاستمداران، موضوع جمعیت، همواره به عنوان موضوعی راهبردی و استراتژیک مطرح بوده است.

نگاهی به سیاستهای جمعیتی کشور

"آینده نگری یا بحران"

سید محمد عاملی^۱

تاریخچه و مقدمه:

امروزه بسیاری کشورها در حالت عدم تعادل جمعیتی قرار دارند، از یک سو کشورهای در حال توسعه با مشکلات و مسائل رشد بی رویه جمعیت دست و پنجه نرم می کنند، از سوی دیگر جوامع توسعه یافته از نتایج منفی شدن رشد جمعیت و سالخوردگی جمعیت رنج می برند، به عبارت دیگر، اکثریت کشورهای جهان به نوعی با مسائل ناشی از عدم تعادل جمعیتی مواجه اند. این گزارش در پی تشریح چالش ها و مسائل جمعیتی پیش روی جامعه ایران با توجه به تجربه های جهانی است، تا از این رهگذر اقدامات پیشگیرانه لازم در زمینه جلوگیری از بروز بحران های جمعیتی آتی صورت پذیرد.

بحث تنظیم خانواده به معنای تناسب فرزندان با امکانات و شرایط زندگی در کلیه تمدن ها، سوابق کهن دارد. مستندات باقی مانده، سابقه کنترل موالید را ۴۰۰۰ سال پیش در مصر، ۱۶۰۰ سال پیش در هند، ۱۳۰۰ سال پیش در چین و ۲۰۰۰ سال پیش در ایران نشان

^۱ - دانشجوی دکتری جمعیت شناسی، معاون پژوهشی مرکز آموزش و پژوهش

های پس از جنگ تحمیلی و از سال ۱۳۶۸، این موضوع مجدداً در دستور کار قرار گرفت. آمار رسمی نشان می دهد که ایران با افزایش ۳/۹ نرخ رشد جمعیت، از لحاظ نرخ رشد جمعیت در ردیف سوم کشورهای جهان قرار گرفته است. از این پس، موضوع کنترل جمعیت و لزوم تنظیم خانواده از سوی محافل گوناگون علمی و سیاسی مطرح و موافقت و مخالفت های زیادی در پی داشت.

همین امر موجب شد که سیاست های تعدیل رشد جمعیت از طریق تشویق و ترغیب برنامه های تنظیم خانواده و کاهش سطح زاد و ولد و باروری در کشور گرفته شود. تداوم این سیاست موجب شد که طی سال های ۶۵ تا ۸۴، سطح «باروری» در ایران با سرعتی استثنایی و کم سابقه در سطح بین المللی کاهش یابد. به طوری که شاخص های باروری و به تبع آن، میزان زاد و ولد در مقایسه با سال ۱۳۶۵، به کمتر از نصف تقلیل یافت. میزان باروری کل از ۶/۵ نوزاد زنده برای هر زن در سال ۱۳۶۵، به کمتر از ۳ نوزاد زنده و به تبع آن، میزان رشد طبیعی سالانه جمعیت از ۳/۲ درصد در سال ۱۳۶۵، به کمتر از ۱/۵ درصد در حال حاضر تنزل یافته است. (Amir ahmadi, ۱۹۸۸).

این روند کاهشی سبب گردید که در سالهای اخیر صاحب نظران جمعیتی کشور و مسئولین نظام به بیان های مختلف خواهان تجدید نظر در سیاست های جمعیتی کشور گردند. (میرزایی، ۱۳۸۴، عباسی شوازی، ۱۳۸۴، دلاور ۱۳۸۴، حسینی چاووشی، ۱۳۸۴، سید میرزایی، ۱۳۸۶، صادقی، ۱۳۸۸، عباسی شوازی ۱۳۸۸، مشفق ۱۳۸۹، احمدی نژاد ۱۳۸۹، عباسی ۱۳۸۹، عباسی شوازی ۱۳۸۹، زنجانی، ۱۳۸۹، محمودی، ۱۳۸۹، بدایعی، ۱۳۸۹، الهام ۱۳۸۹، محصولی، ۱۳۸۹، انصاری راد، ۱۳۸۹، محسنی بند پی، ۱۳۸۹، غروی، ۱۳۸۹، مردی، ۱۳۸۹، میرتاج الدینی، ۱۳۸۹، راغفر ۱۳۸۹، حیدری، ۱۳۸۹، حجازی، ۱۳۸۹، طالقانی، ۱۳۸۹، سمیعی نسب و ترابی، ۱۳۸۹، ناظمی اردکانی، ۱۳۸۹، رخشانی، ۱۳۸۹، خزعلی، ۱۳۸۹

در کشور ما نیز در سال های اخیر، به ویژه پس از انقلاب اسلامی، بحث کنترل جمعیت از طریق «تنظیم خانواده»، موضوعی چالشی و بحث انگیز بوده است. چالش های جمعیتی در قالب محورهایی نظیر مسائل جمعیت، و شهرنشینی، جمعیت و اشتغال، جمعیت و محیط زیست، توزیع درآمد و فقر، امنیت غذایی، شاخص سواد و آموزش، برابری جنسیتی و توانمند سازی زنان، سیاست اجتماعی، بهداشت و سلامت، تغییر ساختار سنتی جمعیت و پیامد های آن و آینده باروری در ایران مطرح و مورد بحث و بررسی قرار گرفته است (صادقی، ۱۳۸۸، ص ۱۸۶). اهمیت موضوع تا جایی است که با نگاهی اجمالی به روند رشد جمعیت از دهه پنجاه تا دهه هفتاد (۱۳۵۵-۱۳۷۵)، ما شاهد دو برابر شدن جمعیت ایران هستیم. در سال ۱۳۷۵ جمعیت ایران، حدود ۶۰ میلیون نفر گزارش شد. از نظر جمعیت شناسان، این دوره ۲۰ ساله، دوره انفجار جمعیت جوان در کشور بوده است (جهانفر، ۱۳۷۶، ص ۵۰-۵۱). از این رو، برنامه تنظیم جمعیت در ایران پس از انقلاب، میان دولتمردان به یک سیاست راهبردی تبدیل گردید. بویژه مشکلات جنگ و پس از آن و نابسامانی های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، تحریم ها و نیز مشکلات فراروی کشور در بخش آموزش، بهداشت، مسکن و... زمینه ساز تبدیل «کنترل جمعیت» و «تنظیم خانواده» به یک موضوع راهبردی شد. (فولادی، ۱۳۹۰، ص ۱).

در ایران، سیاست های جمعیتی مبتنی بر تنظیم خانواده، طی دو مرحله به اجرا گذاشته شد: ابتدا، پیش از انقلاب و از سال های ۱۳۴۱ برای اولین بار دولت به مسائل جمعیتی توجه کرد. در برنامه سوم عمرانی، مسئله جمعیت مورد توجه قرار گرفت و در سال ۱۳۴۶ واحدی به نام «بهداشت و تنظیم خانواده» در وزارت بهداشت وقت شکل گرفت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مدت کوتاهی برنامه های تنظیم خانواده به بوته فراموشی سپرده شد. نتیجه این امر، افزایش سریع مولید و رشد جمعیت بود (کلاتری، ۱۳۷۸، ص ۱۳). اما در سال

کارهای علمی دقیق کارشناسی شده است. اگر چنانچه با همین وضع پیش برویم، تا چند سال دیگر نسل جوان ما کم خواهد شد - که امروز قاعده‌ی جمعیتی ما جوان است - و به تدریج دچار پیری خواهیم شد؛ بعد از گذشت چند سال، جمعیت کشور هم کاهش پیدا خواهد کرد؛ چون پیری جمعیت با کاهش زاد و ولد همراه است. یک زمانی را مشخص کردند و به من نشان دادند، که در آن زمان، ما از جمعیت فعلی مان کمتر جمعیت خواهیم داشت. اینها چیزهای خطرناکی است؛ اینها را بایستی مسئولین کشور بجد نگاه کنند و دنبال کنند. در این سیاست تجدید نسل حتماً بایستی تجدید نظر شود و کار درستی باید انجام بگیرد. این مسئله‌ی افزایش نسل و این‌ها جزو مباحث مهمی است که واقعاً همه‌ی مسئولین کشور (نه فقط مسئولین اداری) روحانیون، کسانی که منبرهای تبلیغی دارند، باید در جامعه درباره‌ی آن فرهنگ‌سازی کنند؛ از این حالتی که امروز وجود دارد "یک بچه، دو بچه" باید کشور را خارج کنند. رقم ۱۵۰ میلیون و ۲۰۰ میلیون را اول امام گفتند (و درست هم هست) ما باید به آن رقم‌ها برسیم."

مقام معظم رهبری در اجتماع بزرگ مردم بجنورد در ۱۹ مهر سال ۹۱، بار دیگر به این موضوع پرداخته و بر اشتباه بودن ادامه سیاست‌های تجدید نسل پس از دهه‌ی ۷۰ و خطر پیر شدن جمعیت و نیز اهمیت حفظ جوانی نسل برای سال‌های آینده، تاکید کردند:

"یکی از خطاهایی که خود ما کردیم (بنده خودم هم در این خطا سهیمیم) این مسئله‌ی تجدید نسل از اواسط دهه‌ی ۷۰ به این طرف باید متوقف می‌شد. البته اولی که سیاست تجدید نسل اتخاذ شد، خوب بود، لازم بود، لیکن از اواسط دهه‌ی ۷۰ باید متوقف می‌شد. این را متوقف نکردیم؛ این اشتباه بود. عرض کردم؛ مسئولین کشور در این اشتباه سهیمند، خود بنده‌ی حقی هم در این اشتباه سهیمم. این را خدای متعال و تاریخ باید بر ما ببخشد. نسل جوان را باید حفظ کرد. با این روند کنونی اگر ما پیش برویم (من چندی پیش هم در ماه رمضان در سخنرانی گفتم) کشور پیر خواهد شد. خانواده‌ها، جوان‌ها

کاملی پور ۱۳۸۹، میرزایی ۱۳۸۹، رشیدی ۱۳۸۹، ملک افضلی، ۱۳۸۹، فولادی، ۱۳۹۰، محمودی ۱۳۹۱، وحید دستجردی، ۱۳۹۱، ناظمی اردکانی ۱۳۹۱، عزیزی، ۱۳۹۱، نظری مهر ۱۳۹۱، مجتهدزاده ۱۳۹۱، فتاحی ۱۳۹۱، میر گلوبیات ۱۳۹۱، محزون ۱۳۹۱، مخبر دزفولی ۱۳۹۱، آقا تهرانی ۱۳۹۱، افتخاری ۱۳۹۱، محجوب ۱۳۹۱، قائید رحمت ۱۳۹۱، مطلق ۱۳۹۱، میرزایی ۱۳۹۱، عباسی، ۱۳۹۲).

در نهایت به لحاظ اهمیت و حساسیت موضوع، مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۱ دو بار به این موضوع اشاره و رهنمودهای ارزنده‌ای برای سیاست‌گزاران کشور به شرح ذیل ارائه فرمودند:

رهبر معظم انقلاب طی بیانات خود در دیدار مسوولان و کارگزاران نظام در تاریخ سوم مرداد سال ۱۳۹۱ به اهمیت جمعیت جوان و با نشاط و تحصیل کرده برای پیشرفت کشور اشاره کرده و بر اساس گزارشات کارشناسان روزی را هشدار دادند که جمعیت کشور از میزان فعلی کمتر خواهد بود.

"جمعیت جوان و بانشاط و تحصیل کرده و باسواد کشور، امروز یکی از عامل‌های مهم پیشرفت کشور است. در همین آمارهایی که داده می‌شود، نقش جوان‌های تحصیل‌کرده و آگاه و پر نشاط و پر نیرو را می‌بینید. ما باید در سیاست‌های تجدید نسل تجدید نظر کنیم. سیاست تجدید نسل در یک برهه‌ای از زمان درست بود؛ یک اهدافی هم برایش معین کردند. آنطوری که افراد متخصص و عالم و کارشناسان علمی این قسمت تحقیق و بررسی کردند و گزارش دادند، ما در سال ۷۱ به همان مقاصدی که از تجدید وجود داشت، رسیدیم. از سال ۷۱ به این طرف، باید سیاست را تغییر می‌دادیم؛ خطا کردیم، تغییر ندادیم. امروز باید این خطا را جبران کنیم. کشور باید نگذارد که غلبه‌ی نسل جوان و نمای زیبای جوانی در کشور از بین برود؛ و از بین خواهد رفت اگر به همین ترتیب پیش برویم؛ آنطوری که کارشناس‌ها بررسی علمی و دقیق کردند. این‌ها خطابیات نیست؛ این‌ها

ابعاد مختلف توسعه نظیر توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی، توسعه انسانی، و توسعه پایدار را تحت تاثیر قرار می دهند (صادقی، ۱۳۸۸، ص ۱۶).

واژه‌های «تنظیم خانواده»، «بهداشت باروری» و «کنترل جمعیت»، هر یک علاوه بر اشتراکاتی که دارند به مبانی یا اهداف معینی اشاره می کنند. «تنظیم خانواده»، دستورالعمل‌هایی است که طی آنها بارداری زنان، کنترل و فاصله‌گذار می شود. در نتیجه، تعداد جمعیت خانواده کاهش می یابد. این دستورالعمل‌ها گاهی جنبه حکومتی پیدا می کند و به یک برنامه تبدیل می شود. در این صورت، به عنوان یکی از سیاست‌های دولتی شناخته می شود. «بهداشت باروری» در کاربرد وسیع و جهانی خود به سلسله رفتارهایی اشاره دارد که هدف اصلی آن ایمن سازی روابط جنسی است. از آنجایی که روابط جنسی و بهبودی نسل می تواند به باردار می منتهی گردد، این دستورات و رفتارها «بهداشت باروری» نامیده شده اند. اما واژه «کنترل جمعیت»، واژه ای جمعیت شناختی است (شیخی، ۱۳۷۹، ص ۶۵؛ محمودیان، ۱۳۸۳، ص ۱۵۳).

اهم دیدگاه‌های موافق و مخالف در ایران

بسیاری از جمعیت‌شناسان معتقدند که با توجه به ساختار سنی جمعیت در ایران مطمئناً جمعیت تا سی سال آینده رشد منفی نخواهد داشت و علاوه بر آن تفاوت‌های منطقه‌ای باروری نیز ناشی از عوامل توسعه است. اگر هدف پیشگیری از کاهش رشد جمعیت باشد، در حال حاضر ساختار جمعیتی ایران، جوان است، بنابر این اشتغال، مسکن، آموزش، بهداشت و ... از جمله نیازهایی است که دولت باید به آن توجه کند. به اعتقاد عباسی ویژگی‌های جمعیتی ایران باید در برنامه‌ریزی دولت به صورت همه‌جانبه مورد توجه قرار گیرد و این نگاه همه‌جانبه مستلزم تاسیس شورای عالی جمعیت است که این شورا باید متشکل از جمعیت‌شناسان، اقتصاددان‌ها، کارشناسان بهداشت،

باید تولید مثل را زیاد کنند؛ نسل را افزایش دهند. این محدود کردن فرزندان در خانه‌ها، به این شکلی که امروز هست، خطاست. این نسل جوانی که امروز ما داریم، اگر در ۱۰ سال آینده، ۲۰ سال آینده و در دوره‌ها و مرحله‌های آینده این کشور بتوانیم آن را حفظ کنیم، همه‌ی مشکلات کشور را این‌ها حل می‌کنند؛ با آن آمادگی، با آن نشاط، با آن شوقی که در نسل جوان هست و با استعدادی که در ایرانی وجود دارد. پس ما مشکل اساسی برای پیشرفت نداریم."

دیدگاه‌های کلی و تعاریف:

اجمالاً، در زمینه بحث توسعه و جمعیت، سه دیدگاه وجود دارد:

دیدگاه بدبینانه (مالتوس و نئومالتوسین‌ها)، خوش بینانه (بازراب، سایمون و کوزنتس) و بی طرفانه (مدل‌های جدید اقتصادی) مطرح شده که به ترتیب رشد جمعیت را مانع، محرک و بی تاثیر در فرایند رشد و توسعه اقتصادی می دانند. علاوه بر این، در رویکرد و گفتار جدید جمعیت و توسعه، به ویژه با توجه به تجربه انتقال ساختار سنتی شرق آسیا و رشد معجزه آسای اقتصادی همراه با آن، تئوری پنجره جمعیتی (Demographic Window)، و مفاهیم مرتبط با آن، از قبیل فایده و یا امتیاز جمعیتی، هدیه جمعیتی، و... در خصوص تاثیرات رشد و پویایی جمعیت بر رشد و توسعه اقتصادی مطرح شده است (جمعی از نویسندگان، ۱۳۸۸، ص ۳۰۶). در هر سه رهیافت، و مدل نظری، بر رشد جمعیت به عنوان متغیر پویایی جمعیت تاکید شده است. این امر موجب شده تا تاثیر تک عامل جمعیتی کلیدی در فرایند توسعه اقتصادی، یعنی ساختار سنی جمعیت و تغییرات آن نادیده گرفته شود. (همان، ص ۳۰۸)

بحث از جمعیت، پویایی و ابعاد آن یعنی میزان رشد، ساختار سنی، باروری، مرگ و میر و مهاجرت، به شدت متأثر از محیط و بستر اجتماعی در حال تغییر پیرامونی خود هستند، آنها نیز به نوبه خود،

هم چنین در مورد بحث جمعیت شناختی چالشهای بزرگی را پیش رو داریم که یکی از آنها، بحث ساختار سنی جمعیت کشور است که با توجه به آن در می یابیم که میانگین سن کشور از جوانی جمعیت در حال خارج شدن است و جمعیت ایران پس از حدود ۴۰ سال به جمعیتی سالخورده تبدیل می شود که این امر در کنار نبود اشتغال کافی با توجه به سه برابر شدن جمعیت مشکلی به وجود می آورد. (میرزایی، ۱۳۸۸، به نقل از حاتم حسینی، ۱۳۸۹)

البته دسته دیگری از صاحب نظران این عرصه دارای نظرات متفاوت می باشند از جمله: "ناظمی اردکانی" در سال ۱۳۹۱ ضمن هشدار نسبت به تبعات ادامه روند کاهش جمعیت در کشور متذکر شد، سن ازدواج برای مردان و زنان نسبت به سال های گذشته افزایش یافته و به میانگین ۲۷.۲ سال برای مردان و حدود ۲۳ سال برای زنان رسیده که این آمارها زنگ خطری برای افزایش تجرد قطعی در جامعه است. وی در ادامه با اشاره به بیانات و نگرانی های مقام معظم رهبری با بیان اینکه هدف سیاست جمعیتی حفظ تعادل پویای ساختار کلی جمعیت و کیفیت آن است، تاکید می کند: رهبر معظم انقلاب و دغدغه ایشان نسبت به روند کاهش جمعیتی ایران اسلامی در سخنرانی های اخیر، نشان از این دارد که بی توجهی به این مهم می تواند مشکلات بزرگ امنیتی، اقتصادی و فرهنگی برای پیشرفت نظام اسلامی به بار آورد. معمولاً کشورهای توسعه نیافته یا در حال توسعه پر جمعیت و جوان اند و بعد از رسیدن به مرزهای توسعه، به بحران کاهش جمعیت فعال و سالمندی دچار می شوند.

رئیس سازمان ثبت احوال با تاکید بر این مطلب که کشورمان در سرعت رسیدن به مرزهای سالمندی سومین رتبهی جهانی را دارد، متذکر می شود: جمعیت ایران در سال ۱۴۲۰ به سالمندی می رسد، در حالی که ایران هنوز «در حال توسعه» بوده این مطلب بسیار زود است چرا که برای رسیدن به اهداف بلند مدت به جمعیت جوان و فعال نیاز داریم.

مدیران عالی سیاست گذاری و علمای مذهبی باشد تا در این شورا به صورت همه جانبه بتوان مسائل جمعیتی را مورد بررسی قرار داد و بر اساس مشکلات برنامه های جمعیتی را تدوین کرد. البته تدوین برنامه های جمعیتی به معنای اعلام آنها نیست بلکه پس از تدوین، این برنامه ها باید مورد مشورت و بازنگری قرار گیرد و به صورت موقت در کشور اجرا شود، اگر بعد از اجرا ی موقت این برنامه مناسب به نظر رسید و نتیجه بخش بود، آن گاه باید سیاست های کلان جمعیتی اعلام شود. زیرا هر طرح اجتماعی، اقتصادی و جمعیتی باید دارای سه ویژگی خاص باشد تا به نتیجه برسد، بر اساس این سه ویژگی، هدف طرح باید مشخص باشد، راه های رسیدن به هدف بررسی شود و طرح مورد نظر پایدار باشد. (عباسی شوازی، ۱۳۸۹).

بنا به اظهار محمد میرزایی رئیس انجمن جمعیت شناسی ایران، پیش بینی سازمان ملل و صندوق جمعیت این سازمان حاکی از این است که جمعیت ایران در سال ۲۰۵۰ به حدود صد میلیون نفر می رسد. در بحث رشد جمعیت و توسعه دو دیدگاه وجود دارد اول اینکه افزایش جمعیت محرکی برای توسعه جامعه است، دوم اینکه توسعه جمعیت محرکی برای جلوگیری از توسعه جامعه باشد. نکته اصلی در این دو دیدگاه این است که محرک توسعه بودن یا مخل توسعه اجتماعی بودن افزایش جمعیت منوط به آن است که جامعه در بستر توسعه قرار گرفته است یا خیر یعنی اگر جامعه در بستر توسعه قرار گیرد می توان تضمین کرد که رشد جمعیت محرک توسعه می شود. که در حال حاضر در همه زمینه های مرتبط با رشد جمعیت می توان گفت که یک کاهش بسیار شگرف در کنترل جمعیت را شاهد بوده ایم در حالی که همه کشورها می دانند ایران نیم قرن سخت را پشت سر گذاشته است که در آن نیم قرن هشت سال جنگ تحمیلی را به جان خریده است و اما نباید اکنون که این دغدغه ها تا حدودی فروکش کرده است، از ما بقی دغدغه ها چشم پوشی کرده و چشم خود را در ایران ببندیم.

جمعیت کشور را تشکیل می دهند. پیش بینی ها حاکی از آن است تا چهل سال آینده حدود ۲۴ درصد از جمعیت کشور ما سالمند باشند که این میزان یعنی یک نفر از هر ۴ نفر جمعیت کشور بالای ۶۰ سال خواهند داشت. " از دیدگاه وی فرهنگ نداشتن فرزند و اتخاذ سیاست های تک فرزندی و عدم جستجو در ساختار نهاد مقدس خانواده، از چالش های دیگر سیاست های جمعیتی کشور است. "

در سال ۲۰۱۰ برای ایران سه سناریوی رشد بالا، رشد متوسط و رشد پایین مطرح شده است که در سناریوی رشد بالا میزان باروری کل از ۱.۸ فرزند برای هر مادر به ۲.۵ فرزند در سال ۱۴۸۰، در سناریوی دوم میزان باروری کل از ۱.۸ فرزند برای هر مادر به ۱.۵ فرزند و در سناریوی رشد پایین جمعیت که در آن میزان باروری که از ۱.۸ فرزند برای هر مادر در سال ۱۳۹۰ به حدود یک فرزند برای هر مادر در سال ۱۴۲۰ خواهد رسید. "

نتیجه گیری:

به طور کلی صرف نظر از اختلاف نظر های موجود می توان نتیجه گرفت که همه دست اندر کاران مربوطه در خصوص تجدید نظر در سیاست های جمعیتی کشور به خصوص در زمینه مربوط به رشد جمعیت اتفاق نظر دارند، و تفاوت دیدگاهها صرفاً به شتاب روند کاهش جمعیت و سالمندی جمعیت کشور و همچنین مکانیزم های تشویقی و تحدیدی مورد استفاده باز می گردد.

اردکانی تاکید می کند: در سال ۱۳۷۲ قانون تنظیم خانواده به تصویب رسید که نتیجه آن ورود کشور به مرحله سوم گذار جمعیتی و کاهش شتابنده جمعیت در مقایسه با کشورهای جهان، آسیا و منطقه شده است. اهداف برنامه نخست توسعه در سال های ۱۳۷۱ و ۱۳۷۲، محقق شد این در حالیست که طبق این برنامه مقرر شده بود تغییر تعداد فرزند از ۶.۵ به چهار فرزند در دهه ۸۰ رقم بخورد و بنابر این در سال ۷۲ دیگر نیازی به ادامه دادن سیاست های کاهش نبوده. طبق پیش بینی ها باید انفجار دوم جمعیتی را بر اثر ازدواج و فرزند آوری متولدین دهه ۶۰ شاهد می بودیم، اما با شیب نزولی موالید مواجه شده ایم به طوری که میزان موالید در سال ۹۰ یک میلیون و ۳۸۰ هزار بود و این در حالیست که این رقم در دهه ۶۰ بیش از ۲ میلیون بود و این به معنای سقوط آزاد جمعیت است. از نظر نرخ رشد جمعیت در میان ۲۶ کشور منطقه رتبه ۲۳ و از نظر نرخ باروری نیز رتبه ۲۵ را در سال ۲۰۱۰ میلادی داشته ایم، این در حالیست، که برای تحقق اهداف چشم انداز ۱۴۰۴ نخستین اصل تقویت زیر ساخت های جمعیتی است. کشور با چالش های جمعیتی در حوزه مدیریت جمعیت کشور روبروست.

ناظمی کاهش باروری در کشور را اولین چالش جمعیتی کشور عنوان می کند: "کارشناسان معتقدند آنچه که در کشور ما به لحاظ جمعیتی معضل محسوب می شود، کاهش رشد جمعیت رهیست. دغدغه مهم، تحول در باروری کل است که با کاهش باروری مواجه هستیم. " وی همچنین بهم خوردن ساختار جمعیت کشور را دومین چالش دانسته و میگوید: "در حال حاضر ۱۵ تا ۲۳.۵ درصد جمعیت کشور زیر ۱۵ سال، ۳۱.۵ درصد بین ۱۵ تا ۲۹ سال، ۳۹.۵ درصد بین ۳۰ تا ۶۴ سال و ۵.۵ درصد بالاتر از ۶۵ سال دارند و طبق پیش بینی ها جمعیت سالمندان در سال ۱۴۰۵ به ۷.۴ و در سال ۱۴۲۵ به ۱۸ درصد کل جمعیت می رسد. هم اکنون ۵ میلیون نفر از ۷۵ میلیون نفری جمعیت کشور سالمند هستند که حدود ۷.۳ درصد

- محمودیان، حسین و دیگران (۱۳۸۳)، دانش خانواده، تهران، سمت.

منابع:

- Amir ahmadi,H.,and Parvin,M.,(EDS),Post-Revolutionary Iran. Aghajanian,A.,1988,Z Post-evolutionary Demographic Trends in :Boulder London:Westview Press. IranZ.

<http://populationstudies.blogfa.com/post-729.aspx>.

<http://populationstudies.blogfa.com/post-586.aspx>

<http://hawzah.net/Hawzah/Magazines/MagArt.aspx?LanguageID=1&id=78725&>

- افلاطون (۱۳۶۷)، جمهوریت، ترجمه محمدحسن لطفی، تهران، خوارزمی.

- جمعی از نویسندگان (۱۳۸۸)، مجموعه مقالات (چهارمین همایش انجمن جمعیت شناسی ایران)، تهران، مرکز مطالعات و پژوهش های جمعیتی آسیا و اقیانوسیه.

- جهانفر، محمد (۱۳۷۶)، جمعیت شناسی ایران، تهران، دانشگاه پیام نور.

- شیخی، محمدتقی (۱۳۷۹)، جمعیت و تنظیم خانواده، تهران، انتشار.

- صادقی، رسول (۱۳۸۸)، جمعیت و توسعه: ابعاد و چالش ها، تهران، مرکز مطالعات و پژوهش های جمعیتی آسیا و اقیانوسیه

- فولادی، محمد (۱۳۹۰)، تاملی در سیاست کنترل جمعیت؛ آثار و پیامدهای آن، « تاملی در سیاست کنترل جمعیت؛ آثار و پیامدهای آن (زمستان ۱۳۹۰)، معرفت فرهنگی اجتماعی، سال سوم، شماره اول، صفحه ۱۵۳ - ۱۸۰.

- عباسی شوازی، محمد جلال (۱۳۸۹)، وقتی رفاه نباشد، سیاست های دستوری برای فرزندآوری راه به جایی نمی برد، سایت انجمن جمعیت شناسی ایران به نقل از: <http://populationstudies.blogfa.com/post-728.aspx> گفت وگویی مرضیه نوری با محمد جلال عباسی شوازی، ۲۶ آبان ۱۳۸۹

- کلانتری، صمد (۱۳۷۸)، جمعیت و تنظیم خانواده، اصفهان، فروغ ولایت.

معرفی آثار پژوهشی:

طرح پژوهشی

روستا نیز شناسنامه صادر گردید. داشتن کاغذ خاصی که فقط از یک منبع کاملاً معتبر تهیه می شود، اندازه، شکل، چاپ و صحافی خاصی که رعایت می شود، روش دقیق توزیع بین ادارات و تخصیص به افراد و در نهایت نظام کنترل مصرف شناسنامه در سازمان است، که علی‌رغم پیدا شدن موارد نادری از اشکال، اعتبار شناسنامه و اطمینان به آن را در حد قابل قبولی حفظ نموده است. از طرفی به دلیل نقش و جایگاه مهم اسناد و مدارک ثبت احوال، در تعاملات و داد و ستدهای اجتماعی، اداری و... ارتقای ضریب ایمنی و امنیتی آن به عنوان اصلی در کاهش جرائم مربوط به ثبت احوال و جلب اعتماد مردم امری ضروری است. به بیانی دیگر، کلیه مبادلات اقتصادی و اجتماعی براساس اسناد و مدارک ثبت احوال انجام می شود. بنابراین این اقتضاء وجود دارد که به موازات پیشرفت های حاصله در حوزه فناوری، میزان ضریب ایمنی و امنیت اسناد بالاتر رود. این طرح نگاهی به موضوع الکترونیکی شدن فرایندهای ثبت احوال دارد و چالشهای مبتلابه آن را مورد بررسی قرار می دهد.

واژگان کلیدی: فناوری اطلاعات و ارتباطات، پیشگیری از جرم، پیشگیری وضعی جرم.

طرح پژوهشی با عنوان:

مطالعه آثار و تبعات الکترونیکی شدن فرایندهای ثبت احوال و چالش های فراروی آن

(اجرا شده در استان البرز)

فاضل محمدی^۱

چکیده:

در جوامع بزرگ به خاطر تعدد افراد جامعه امکان شناسایی همه افراد جامعه وجود ندارد، لذا افراد جامعه می بایست با ارائه مدرکی قابل اعتماد هویت خود را اثبات نمایند. از این رو، تهیه و صدور انواع مدارک شناسایی امری ضروری به شمار می آید. در کشور ایران کارت شناسایی ملی و قبل از آن شناسنامه یک سند هویتی پایه برای اتباع کشور در سطح ملی محسوب و در حال حاضر سایر اسناد و مدارک هویتی مانند گواهینامه رانندگی، گواهینامه های تحصیلی، کار پایان خدمت، گذرنامه و سند ازدواج و... همگی بر مبنای آن صادر می شوند. در ایران ثبت وقایع حیاتی، توسط سازما نه های محلی و بزرگان عشایر و قبایل و محلات، سابقه ای دیرینه دارد، اما ثبت رسمی وقایع همزمان با تاسیس اداره ثبت احوال کشور در سال ۱۲۹۷ آغاز گردید به این ترتیب که ابتدا برای شهروندان و سپس برای ساکنان

^۱ - عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور، مجری طرح پژوهشی اجرا شده در اداره کل ثبت احوال استان البرز

پایان نامه

معرفی آثار پژوهشی:

تسهیل تهیه انواع آمار و همچنین تضمین دلیل در جامعه کاربرد زیادی داشته و مهم تر از همه اینکه این اسناد جزء اسناد رس می باشد و از آنجایی که تقلب و سوء استفاده از این اسناد از جمله شناسنامه و استفاده از آن در غیر محل خودش به وفور در جامعه توسط افراد صورت می گیرد، لذا قانون گذار با وضع انواع قوانین عام و خاص و جرائم و مجازات ها سعی در حفظ و حراست از این گونه اسناد و جلوگیری از سوء استفاده از آنها را داشته و دارد ، از جمله این قوانین قانون مجازات اسلامی و کتاب تعزیرات آن مصوب ۱۳۷۵ و قانون ثبت احوال و مقررات کیفری آن مصوب ۱۳۵۵ و قانون حفظ اسناد سجلی مصوب ۱۳۶۷ و از همه مهم تر قانون تخلفات، جرائم و مجازاتهای مربوط به اسناد سجلی و شناسنامه مصوب ۱۳۷۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام است . در واقع در این پایان نامه سعی ما بر این است که جرائم موضوع این قانون و قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ را تحلیل و بررسی کنیم و جوانب مختلف این جرائم، از جمله انواع آنها به همراه عناصر قانونی، مادی و روانی آنها و تخفیف، تعلیق، تعدد و تکرار و نیز آئین دادرسی در این جرائم را به تفصیل بیان نماییم.

واژگان کلیدی: اسناد سجلی، شناسنامه، جرم، مجازات

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته حقوق با عنوان:

جرائم و مجازاتهای مربوط به اسناد سجلی

سلمان سوقی^۱

چکیده:

لازمه زندگی اجتماعی داشتن هویت است که متمایز کننده افراد از یکدیگر است و شناخت افراد در جامعه با شناسایی هویت آنان صورت می گیرد . در جامعه ما شناسنامه و کارت شناسایی ملی به عنوان مهم ترین اسناد رسمی اثبات کننده هویت افراد به شمار می روند زیرا هر دو در بردارنده عناصری هستند که بخشی از هویت دارنده خویش را شکل می دهند که هر دو جزء اسناد سجلی هستند .

اسناد سجلی به طور کلی شامل دفاتر ثبت کل وقایع (اسناد ولادت و وفات) و شناسنامه، اعلامیه ها و دفتر نام خانوادگی است و مهم ترین آنها شناسنامه است که سند رسمی هویت و تابعیت شخص محسوب می شود و سازمان متولی صدور این اسناد سازمان ثبت احوال کشور است که زیر مجموعه وزارت کشور می باشد .

از آنجایی که اسناد سجلی به خصوص شناسنامه از حیث مسائل مختلف اجتماعی و اقتصادی از جمله اثبات وضعیت فرد ، شناسایی وضع حقوقی و احوال شخصی فرد برای اشخاص ثالث ،

^۱ - کارشناس اداره کل ثبت احوال استان خوزستان

بررسی تطبیقی ازدواج و طلاق ثبت شده کشور

و استان زنجان در سال ۱۳۹۰

علی عباسی^۴

مقدمه

اطلاعات جمعیتی از منابع مختلف به دست می آید . که از مهمترین و معتبرترین آنها می توان به ثبت وقایع جمعیتی اشاره کرد که متولی آن در کشور سازمان ثبت احوال می باشد . دو واقعه ازدواج و طلاق نیز جزء این وقایع جمعیتی به شمار می روند. و چون بوجودآورنده باروری و قطع کننده آن هستند در مطالعات جمعیتی دارای اهمیت می باشند و ثبت و انتشار آمار آن نیز از وظایف اصلی و اساسی سازمان ثبت احوال کشور می باشد .

ازدواج یکی از نیازهای آدمی است که دین مقدس اسلام به آن اهمیت فراوانی داده است و آن را از بهترین سنت های دینی شمرده که مایه ی برکات بشمار می آید. از نظر قرآن، ازدواج مایه ی آرامش روح و روان آدمی است. که این خود از نشانه های رحمت و بزرگی خداوند است. تشویق اسلام به ازدواج خصوصاً در سن جوانی و کراهت اسلام از تجرد و رهبانیت، در بسیاری از سخنان معصومین آمده است.

امام رضا علیه السلام فرمود: جبرئیل امین بر پیامبر خداصلی الله علیه وآله وسلم نازل شد و عرض کرد: ای محمد پروردگارت به تو سلام

می رساند و می فرماید: دختران و زنان باکره مانند میوه درختان هستند و همانطور که میوه وقتی می رسد، چاره ای جز چیدن ندارد، و الا تابش خورشید و وزش باد آن را فاسد می کند، دختران و زنان باکره هم وقتی به سن بلوغ و ازدواج می رسند ، چاره ای جز ازدواج ندارند، و الا از گرفتار شدن به فتنه و انحراف، در امان نیستند . پس رسول خدا مردم را جمع کرد و به منبر رفت و پیام پروردگار عزیزی و بلندمرتبه را به آنان ابلاغ کرد. بنابراین از نظر اسلام تاخیر ازدواج امر نکوهیده ای است که مورد رضایت خدا نیست (بحار الانوار، جلد ۱۶، ص ۲۲۳).

ازدواج و زناشویی به تغییر وضع فرد از حالت هرگز ازدواج نکرده به حالت ازدواج کرده اطلاق می شود و افرادی که بعد از ازدواج حالت دیگری چون بیوگی (برائرتوفت همسر یاطلاق) پیدامی کنند نیز از نظر آمارهای جمعیتی ازدواج کرده محسوب می شوند . تغییر وضع فرد از حالت هرگز ازدواج نکرده به حالت ازدواج کرده را ازدواج بار اول می گویند و شاخص ها و سنجه های مربوط به ازدواج را براساس آن محاسبه می کنند. نسبت ازدواج های ثبت شده در کشورهای مختلف متفاوت است؛ پائین ترین نسبت از این لحاظ به کشورهای سیاهپوست آفریقایی مربوط می شود که در مواردی حتی ۲۰ درصد از کل ازدواج نیز ثبت نمی شود. با سست تر شدن الزامات قانونی و مذهبی در بعضی از کشورهای اروپایی بویژه در کشورهای اسکاندیناوی نسبت ازدواج های ثبت شده در سالهای اخیر به شدت کاهش یافته است. در جمعیت شناسی ازدواج در واقع اقدام دو فرد برای تشکیل

^۴ - کارشناس حقوقی و سجلی استان زنجان

بررسی آماری ازدواج

به منظور تسهیل امر مطالعه و امکان مقایسه، به جای تعداد مطلق ازدواجهای یک جامعه، "نرخ ازدواج" را محاسبه می کنند. نرخ ازدواج تعداد ازدواجهایی است که در میان هزار نفر جمعیت در یک سال کامل به وقوع می پیوندد. نرخ ازدواج به دو صورت ناخالص و خالص محاسبه می شود (تقوی، ۱۳۸۱، ص ۶۶).

میزان ناخالص ازدواج: این میزان از تقسیم تعداد ازدواج کرده های یک سال معین به میانگین جمعیت همان سال به دست می آید. در این محاسبه کل افراد ازدواج کرده در جامعه مورد مطالعه در صورت کسر و میانگین جمعیت آن جامعه در مخرج کسر قرار می گیرد. و نتیجه را در هزار بیان می کنند. معمولاً برای سهولت محاسبه، به جای تعداد ازدواج کرده ها، تعداد ازدواجها را در صورت کسر قرارداد و محاسبه را انجام میدهند؛ بر این اساس میزان ازدواجها مساوی نصف میزان ازدواج کرده ها خواهد بود. اگر در مخرج کسر تعداد افراد در (معرض واقعه) قرارداد شود نتیجه دقیق تری (نرخ خالص ازدواج) حاصل خواهد شد. اما چون سن ازدواج در جوامع مختلف متفاوت است و مقررات و آداب و رسوم تعیین کننده "در معرض واقعه بودن" نیز از جمعیتی به جمعیت دیگر تفاوت دارد، از میزانهای خام ازدواج به عنوان یک سنجی مقایسه ای استفاده می شود (زنجانی، ۱۳۸۴، ص ۱۴۹).

در سال ۱۳۹۰، استان زنجان با نرخ ناخالص ازدواج (۱۴.۸)

بعد از استان خراسان شمالی دارای رتبه دوم بوده و استان تهران با نرخ (۸.۶) و استان البرز با (۹.۴) در آخرین رتبه قرار داشته اند. نرخ

یک کانون خانوادگی است که این اقدام ممکن است به یکی از صور قانونی، شرعی، عرفی یا به گونه ای که جامعه آن را می پذیرد، مصداق یابد. هر چند ازدواج معمولاً در پی خود تولد فرزند یا فرزندان را به دنبال دارد. این امر تعیین کننده نیست و در مواردی ممکن است منجر به تولد فرزند نشود (زنجانی، ۸۴، ص ۱۴۷).

تعاریف مختلفی از ازدواج شده است که برخی از آنها اشاره می شود: مالینوسکی می گوید: ازدواج قراردادی است برای تولید و بقای نسل، همچنین لوند برگ می گوید ازدواج دربرگیرنده قوانین و ضوابطی است که حقوق و وظایف و امتیازات شوهر و زن را در ارتباط با یکدیگر تعریف و تعیین می نماید. ازدواج به عنوان یک عرف و نهاد در کلیه اجتماعات به شکلی وجود دارد (شیخی، ۸۰، ص ۱۵۵)

ازدواج یعنی وصلت افراد از دو جنس مختلف. ازدواج متضمن حقوق و تعهداتی است که قانون، عرف یا شرع با توجه به خصایص افراد و پیامدهای گسستن ازدواج تعیین کرده و تشریفات برای آن مقرر کرده است. در تعریف ازدواج گفته می شود: "پایه گذار خانواده زن و شوهری ازدواج است و آن به رابطه قانونی، عرفی یا دینی گفته می شود که زن و مرد را برای شرکت دایم یا موقت در زندگی به هم پیوند می دهد." زن و شوهر را زوج متاهل گویند. (تقوی، ۱۳۸۱، ص ۶۳)

امروزه بحث از ازدواج و طلاق و کاهش و افزایش آن در کشور و لزوم توجه دولت و مسولین به این مساله در محافل خبری، رادیو، تلویزیون و حتی سایتهای سیاسی، اجتماعی و خبری و روزنامه ها مشهود است. لذا در این مجال نگاهی گذرا به آمار و ارقام ازدواج و طلاق در کشور و استان زنجان در سال ۱۳۹۰ خواهیم داشت.

کشوری ازدواج نیز در این سال (۱۱.۷) بوده است . در سال ۱۳۹۰ استان البرز با نرخ ناخالص طلاق (۲.۹) و استان تهران با (۲.۶) بالاترین نرخ طلاق را داشته اند و استان سیستان و بلوچستان با (۰.۵) و ایلام با (۰.۹) دارای پایین ترین نرخ طلاق بوده اند. استان زنجان نیز با نرخ (۱.۶) نسبت به نرخ کشوری (۱.۹) در وضعیت بهتری قرار داشته است. لازم به ذکر است که استان تهران و البرز دارای کمترین

نرخ ازدواج و بیشترین نرخ طلاق در کشور می باشند . بررسی روند ازدواج از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ در کشور نشان می دهد که نرخ ازدواج از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ با اندکی نوسان همواره سیر صعودی داشته اما در سال ۱۳۹۰ با کاهش مواجه گردیده، اما در استان زنجان نرخ این واقعه طی دوره یاد شده همواره روند افزایشی داشته است.

جدول ازدواج و طلاق کشور و استان زنجان طی سالهای ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰										
سال	کشور				استان					
	جمعیت	ازدواج	نرخ	طلاق	نرخ	جمعیت	ازدواج	نرخ	طلاق	نرخ
۸۵	۷۰۴۹۵۷۸۲	۷۷۸۲۹۱	۱۱	۹۴۰۳۹	۱.۳۳	۹۶۴۶۰۱	۱۲۲۱۴	۱۲.۶۶	۱۱۱۶	۱.۱۵
۸۶	۷۱۵۳۲۰۶۲	۸۴۱۱۰۷	۱۱.۷۵	۹۹۸۵۲	۱.۳۹	۹۶۸۹۲۱	۱۳۳۸۹	۱۳.۸	۱۲۲۰	۱.۲۶
۸۷	۷۲۵۸۳۵۸۶	۸۸۱۵۹۲	۱۲.۱۴	۱۱۰۵۱۰	۱.۵۲	۹۷۳۴۹۳	۱۴۲۱۵	۱۴.۶	۱۳۶۳	۱.۴
۸۸	۷۳۶۵۰۵۶۶	۸۹۰۲۰۸	۱۲	۱۲۵۷۴۷	۱.۷	۹۷۸۳۱۰	۱۴۰۷۵	۱۴.۴	۱۵۳۹	۱.۵۷
۸۹	۷۴۷۳۳۲۳۰	۸۹۱۶۲۷	۱۱.۹	۱۳۷۲۰۰	۱.۸۳	۹۸۳۳۶۹	۱۴۳۹۹	۱۴.۶	۱۵۳۸	۱.۵۶
۹۰	۷۵۱۴۹۶۶۹	۸۷۴۷۹۲	۱۱.۶۴	۱۴۲۸۴۱	۱.۹	۱۰۱۵۷۳۴	۱۵۰۳۵	۱۴.۸	۱۶۰۲	۱.۵۷

نرخ خالص طلاق : نسبت طلاقهای یک جامعه به جمعیت قابل

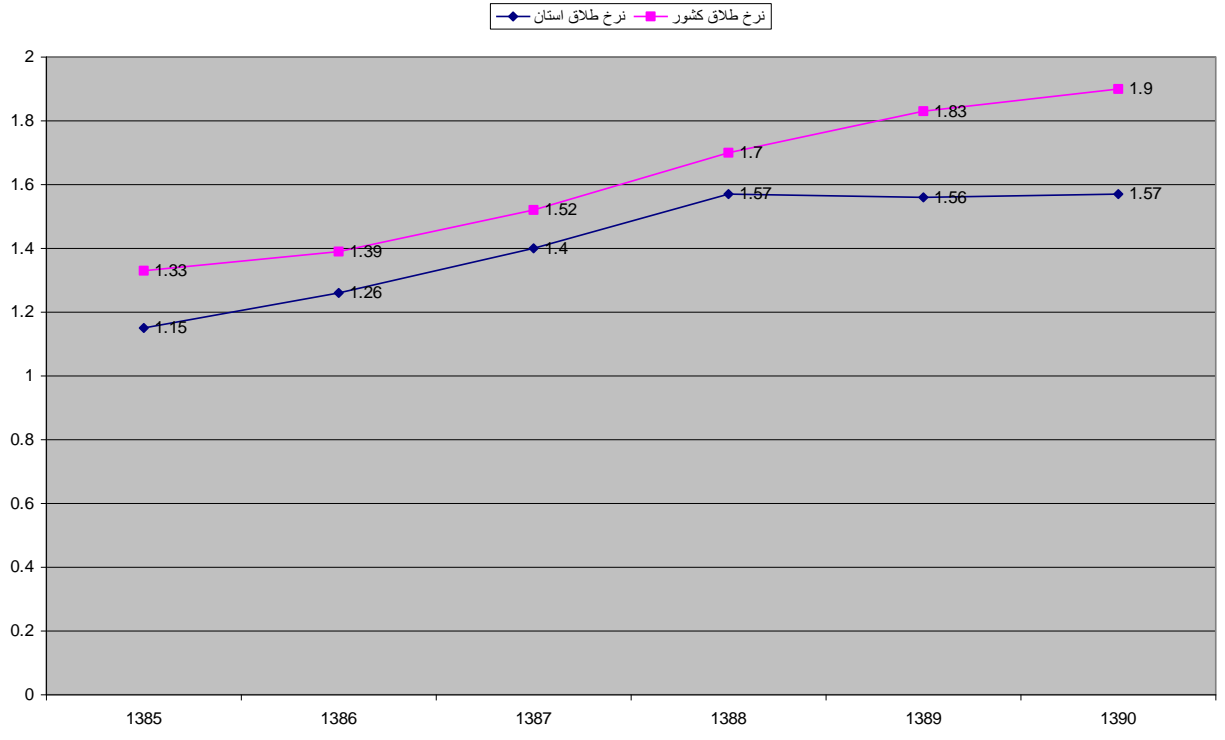
ازدواج آن در میانه سال به هزار نفر

نرخ طلاق متاهلین: نسبت طلاقهای یک جامعه به جمعیت همسر دار در میانه سال به هزار نفر (تقوی، ۱۳۸۱، ص ۷۲). گاهی هم از تعداد طلاق در ۱۰۰ هزار نفر جمعیت نیز به عنوان یک میزان خام مقایسه ای استفاده می شود . نرخ طلاق های ثبت شده از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ چه در سطح استان زنجان و چه در مقیاس کشوری مرتب در حال افزایش بوده است. هر چند از سال ۱۳۸۸ در سطح استان به یک حالت تثبیت شده ای رسیده ولی در مقیاس کشوری ثبات یا کاهشی مشاهده نمی گردد و همچنان در حال افزایش است .

دلیل نگرانی ها از کاهش ازدواج در کجاست. شاید بتوان دلیل آن را در میزان طلاق های ثبت شده که با شیب تند تری نسبت به ازدواج در حال افزایش بوده و بر عکس ازدواج هیچ افتی را هم در این سالها نشان نداده جستجو کرد. نسبت طلاق های یک جامعه در دوره زمانی خاص (معمولاً یک سال تمام شمسی) بر مبنای معینی را "نرخ طلاق" گویند. نرخ طلاق را می توان به چند روش محاسبه کرد.

نرخ ناخالص طلاق: نسبت طلاقهای یک جامعه به جمعیت آن در

میانه سال به هزار نفر

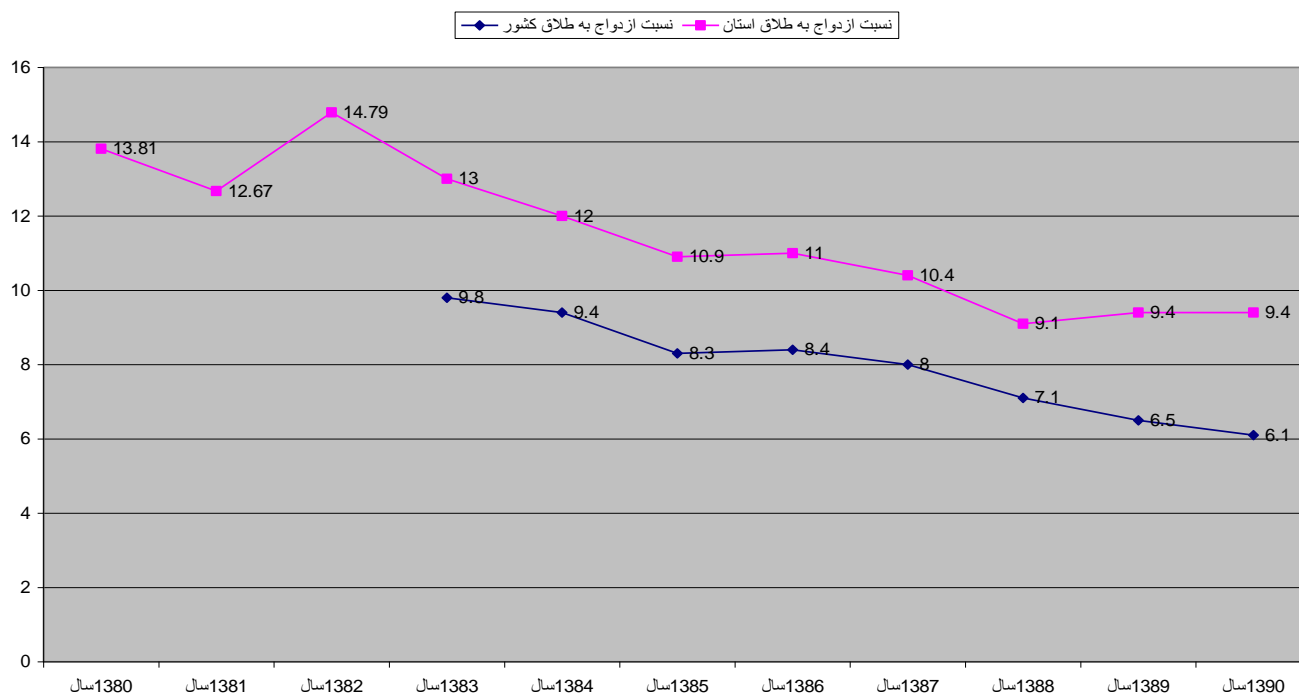

به عبارت دیگر در سال ۱۳۸۳ در ازای ثبت هر ۱۳۰ ازدواج ۱۰ طلاق در استان زنجان به ثبت می رسیده اما در سال ۱۳۹۰ در ازای ثبت هر ۹۴ ازدواج ۱۰ طلاق به ثبت رسیده است. در سطح کشور نیز در سال ۱۳۸۳ در ازای ثبت هر ۹۸ ازدواج ده طلاق به ثبت می رسیده اما در سال ۱۳۹۰ در ازای ثبت هر ۶۱ ازدواج ده طلاق به ثبت رسیده است.

اگر نسبت ازدواج به طلاق که تعداد ازدواج را در برابر ۱ طلاق نشان می دهد را هم مورد توجه قرار دهیم زمینه نگرانی های یاد شده بیشتر نمایان خواهد شد. در سال ۱۳۸۳ در ازای ثبت هر ۱۳ ازدواج ۱ طلاق در استان زنجان به ثبت می رسیده، اما در سال ۱۳۹۰ در ازای ثبت هر ۹.۴ ازدواج یک طلاق به ثبت رسیده است. در سطح کشور نیز در سال ۱۳۸۳ در ازای ثبت هر ۹.۸ ازدواج یک طلاق به ثبت می رسیده اما در سال ۱۳۹۰ در ازای ثبت هر ۶.۱ ازدواج یک طلاق به ثبت رسیده است.

سال	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰
کشور	۹.۸	۹.۴	۸.۳	۸.۴	۸	۷.۱	۶.۵	۶.۱
استان	۱۳	۱۲	۱۰.۹	۱۱	۱۰.۴	۹.۱	۹.۴	۹.۴

نسبت ازدواج به طلاق

کاهش است. گذشته از مسائل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و تغییر دیدگاه و نگرش جوانان نسبت به ازدواج، هرم سنی جمعیت کشور نیز می تواند بخشی از زوایای این مساله را روشن نماید.

محاسبه درصد تغییر طلاق در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که این واقعه در مقیاس کشوری ۵۲ درصد و در استان زنجان ۴۴ درصد تغییر مثبت داشته. در حالی که درصد تغییر در خصوص ازدواج کشور ۱۲ درصد و در استان زنجان ۲۳ درصد تغییر مثبت را نشان می دهد.

اما آنچه که سطور فوق بیانگر آن است این واقعیت است که روند رشد طلاق نسبت به ازدواج پیشی گرفته و ادامه این روند

محاسبه درصد تغییر طلاق در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال ۱۳۸۵ نشان می دهد که این واقعه در مقیاس کشوری ۵۲ درصد و در استان زنجان ۴۴ درصد تغییر مثبت داشته. در حالی که درصد تغییر در خصوص ازدواج کشور ۱۲ درصد و در استان زنجان ۲۳ درصد تغییر مثبت را نشان می دهد.

اما آنچه که سطور فوق بیانگر آن است این واقعیت است که روند رشد طلاق نسبت به ازدواج پیشی گرفته و ادامه این روند باعث شکل گیری آسیب های اجتماعی متعدد در سطح جامعه خواهد گردید. و آینده محتمل و مطلوبی را فراروی ما قرار نخواهد داد. حال سوال این مطرح است که چرا نرخ ازدواج در کشور رو به

کاهش است. گذشته از مسائل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و تغییر دیدگاه و نگرش جوانان نسبت به ازدواج، هرم سنی جمعیت کشور نیز می تواند بخشی از زوایای این مساله را روشن نماید.

باعث شکل گیری آسیب های اجتماعی متعدد در سطح جامعه خواهد گردید. و آینده محتمل و مطلوبی را فراروی ما قرار نخواهد داد. حال سوال این مطرح است که چرا نرخ ازدواج در کشور رو به

جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کشور و استان زنجان در سال ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰

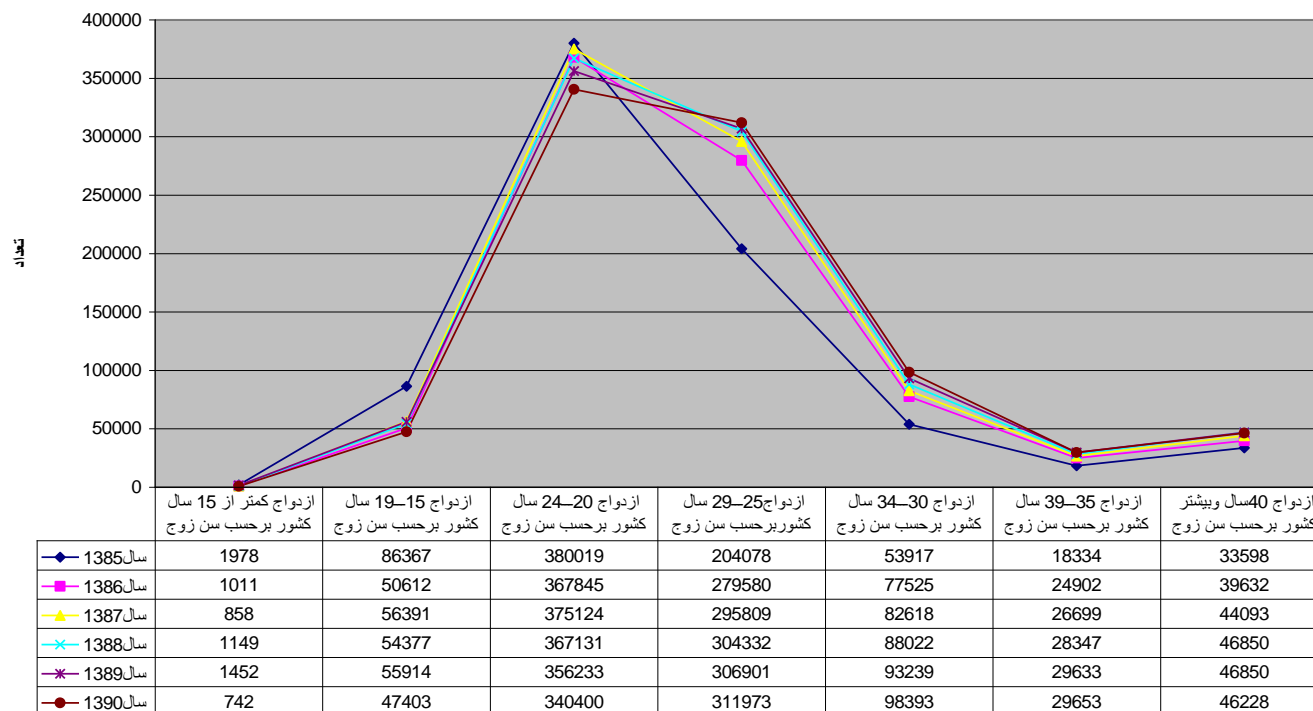
استان ۱۳۹۰		استان ۱۳۸۵		کشور ۱۳۹۰		کشور ۱۳۸۵		سال
درصد ازدواج	درصد جمعیت	درصد ازدواج	درصد جمعیت	درصد ازدواج	درصد جمعیت	درصد ازدواج	درصد جمعیت	گروه سنی
---	۹	---	۱۲	---	۹	---	۱۱	۱۰ تا ۱۴
۶	۱۱	۱۲	۱۶	۵	۱۰	۱۱	۱۵	۱۵ تا ۱۹
۴۳	۱۴	۴۸	۱۵	۳۹	۱۳	۴۹	۱۵	۲۰ تا ۲۴
۳۲	۱۳	۲۵	۱۲	۳۶	۱۴	۲۶	۱۲	۲۵ تا ۲۹
۹	۱۱	۵	۱۰	۱۱	۱۱	۷	۹	۳۰ تا ۳۴
۲	۹	۱	۸	۳	۹	۲	۸	۳۵ تا ۳۹
۸	۳۳	۸	۲۸	۵	۳۴	۴	۲۹	۴۰ و بیشتر

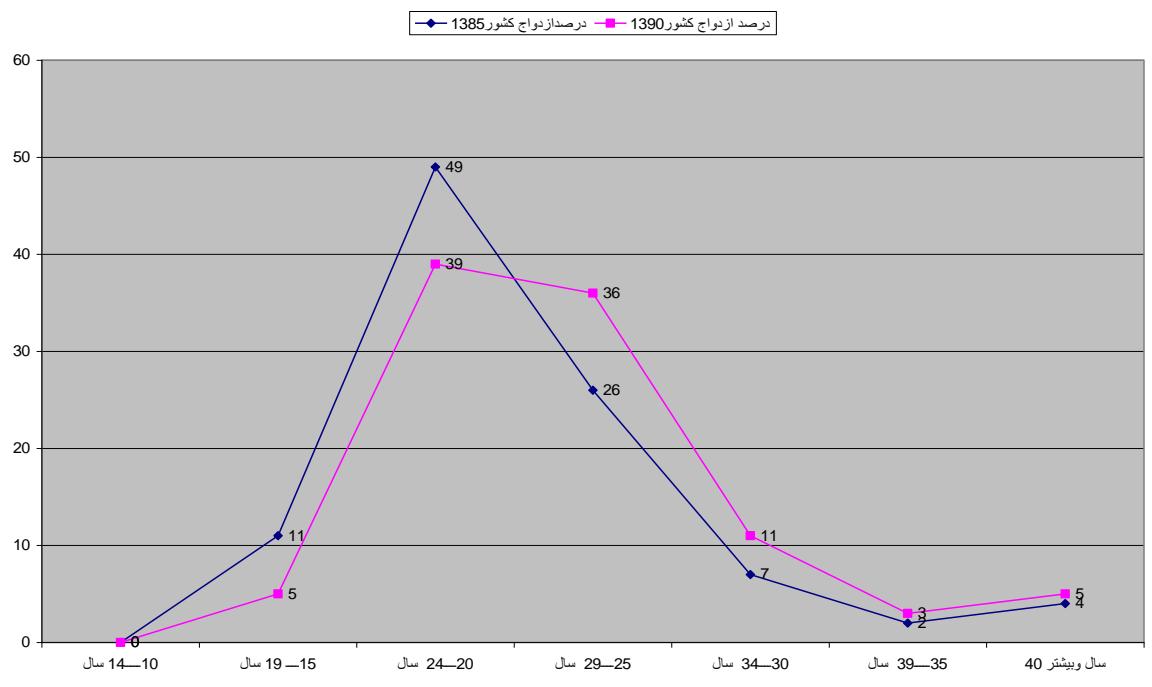
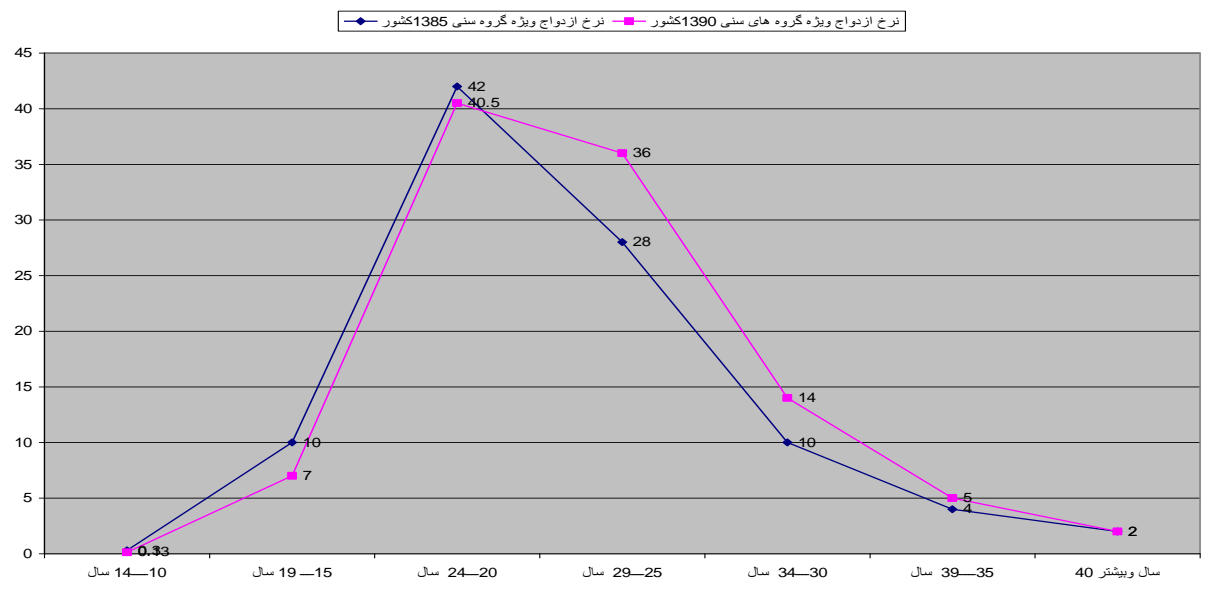
ساله در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال ۱۳۸۵ رشد مثبت داشته و بر عکس درصد ازدواجهای گروه سنی ۲۰ تا ۲۴ ساله در ۱۳۹۰ نسبت به سال ۱۳۸۵ رشد منفی داشته . به نظر می رسد در سالهای آینده بیشترین درصد ازدواج ها در گروه سنی ۲۵ تا ۲۹ سال به وقوع پیوندد. چون هم یک تاخیر ۴ ساله در ازدواج در حال شکل گیری است. و هم درصد جمعیت این گروه سنی نسبت به گروه های سنی قبل از خود بالاست. چنانچه اگر به درصد، نرخ و تعداد ازدواجهای گروه سنی ۱۵ تا ۱۹ سال کشوری و استان در سال ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ توجه نمائیم خواهیم دید که درصد ازدواج این گروه سنی در سال ۹۰ نسبت به سال ۸۵ به نصف تقلیل یافته است.

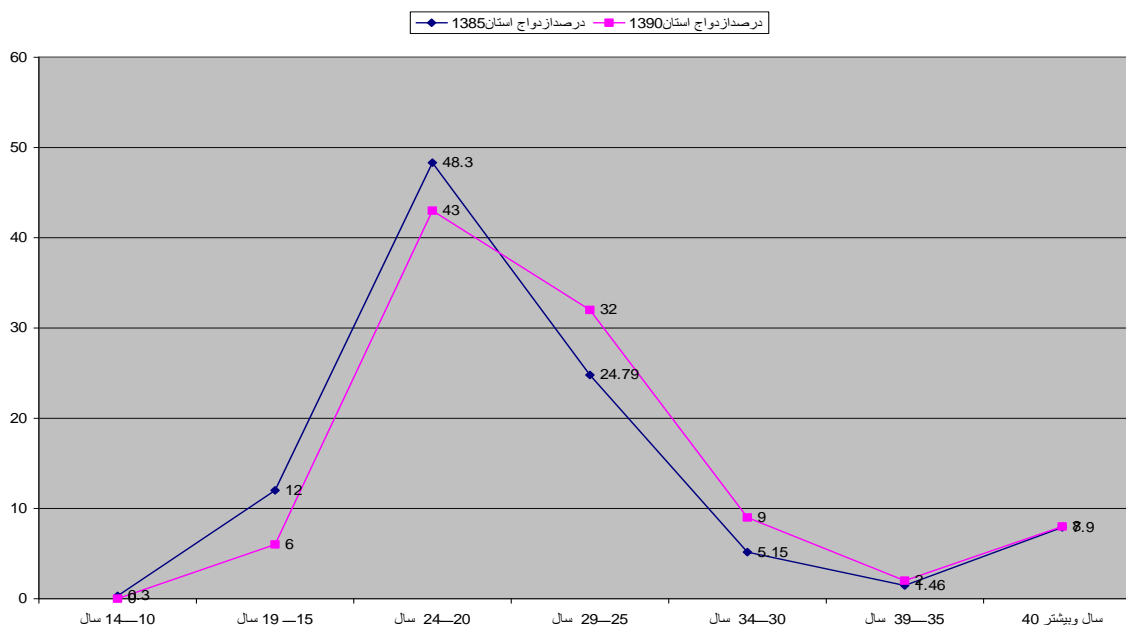
همانطور که در جدول فوق مشاهده می گردد ۷۵ درصد ازدواج کشور و ۷۳ درصد ازدواج استان زنجان در سال ۱۳۸۵ در دو گروه سنی ۲۰ تا ۲۴ و ۲۵ تا ۲۹ سال که ۲۷ درصد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر را تشکیل می دهند اتفاق افتاده است . و در سال ۱۳۹۰ نیز ۷۵ درصد ازدواج های ثبت شده در کشور و استان زنجان مربوط به همان دو گروه سنی می باشد که ۲۷ درصد جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر کشور و استان را تشکیل می دهند.

هر چند بیشترین درصد ازدواج در سال ۱۳۹۰ باز مربوط به گروه سنی ۲۰ تا ۲۴ می باشد، اما درصد ازدواجهای گروه سنی ۲۵ تا ۲۹

نمودار تعداد ازدواج برحسب گروه های ویژه سنی مردان کشور طی سالهای ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰

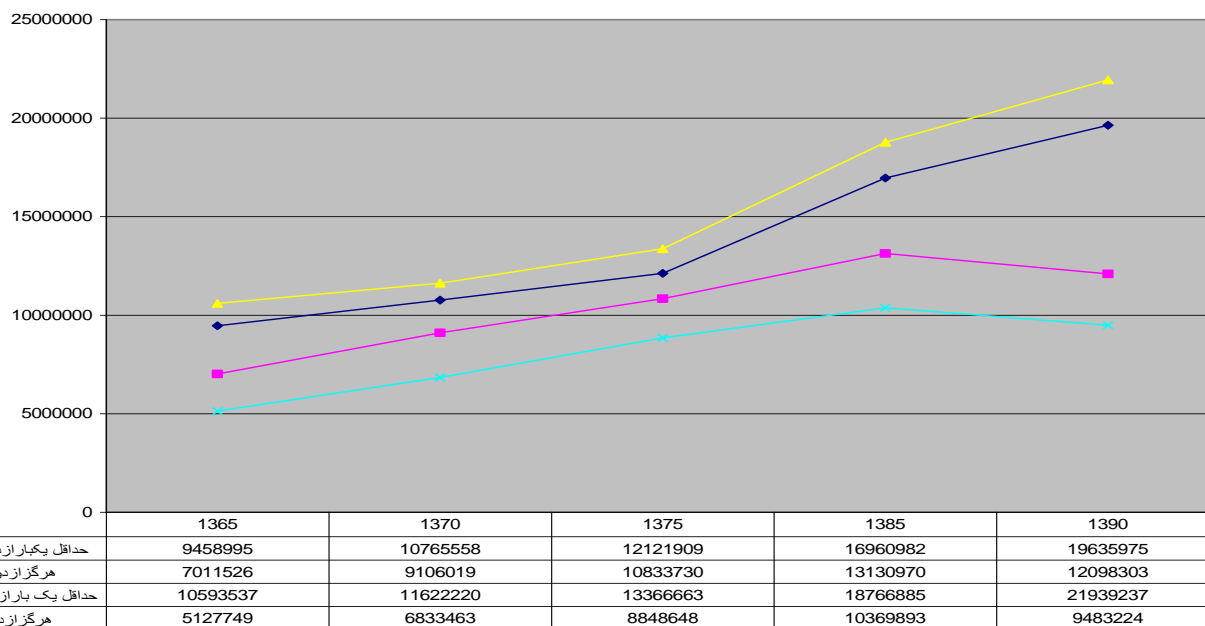

جمعیت حداقل یکبار ازدواج کرده و جمعیت هرگز ازدواج نکرده ی هر دو جنس متناسب با هم در حال رشد بوده اند، اما در سال ۱۳۹۰ تعداد افراد هرگز ازدواج نکرده هر دو جنس با کاهش مواجه شده است. و جمعیت حداقل یکبار ازدواج کرده هر دو جنس افزایش یافته است. در واقع می توان گفت که این مساله بدان دلیل اتفاق افتاده که بخش اعظمی از جمعیت در معرض ازدواج (مجرد) که متولدین دهه ۶۰ را تشکیل می دهند و قسمت برآمدگی هرم سنی جمعیت نیز همانها هستند. از گروه سنی که (۲۰ تا ۲۹) بیشترین درصد ازدواجه را در آن به وقوع می پیوندند با ثبت ازدواج عبور کرده اند.

نکته دیگر اینکه در سالهای آتی باز با کاهش نرخ ناخالص ازدواج مواجه خواهیم بود. زیرا همانطور که در جدول فوق مشاهده میگردد، درصد جمعیتی که در ۵ یا ۱۰ سال آینده وارد گروه سنی ۲۰ تا ۲۹ ساله می شوند. کمتر از گروه سنی ۲۰ تا ۲۹ ساله ۱۳۸۵ می باشد. در واقع ورودی جمعیت مقاطع سنی در معرض ازدواج ما در سالهای آتی کاهش رانشان میدهد. اعداد جدول زناشویی کشور نیز نشان می دهد که جمعیت دارای همسر در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال ۱۳۸۵ افزایش داشته و در مقابل جمعیت هرگز ازدواج نکرده در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال ۱۳۸۵ کاهش داشته است. همانطور که در نمودار ذیل نمایان است در طی سالهای ۶۵، ۷۰، ۷۵ و ۸۵،

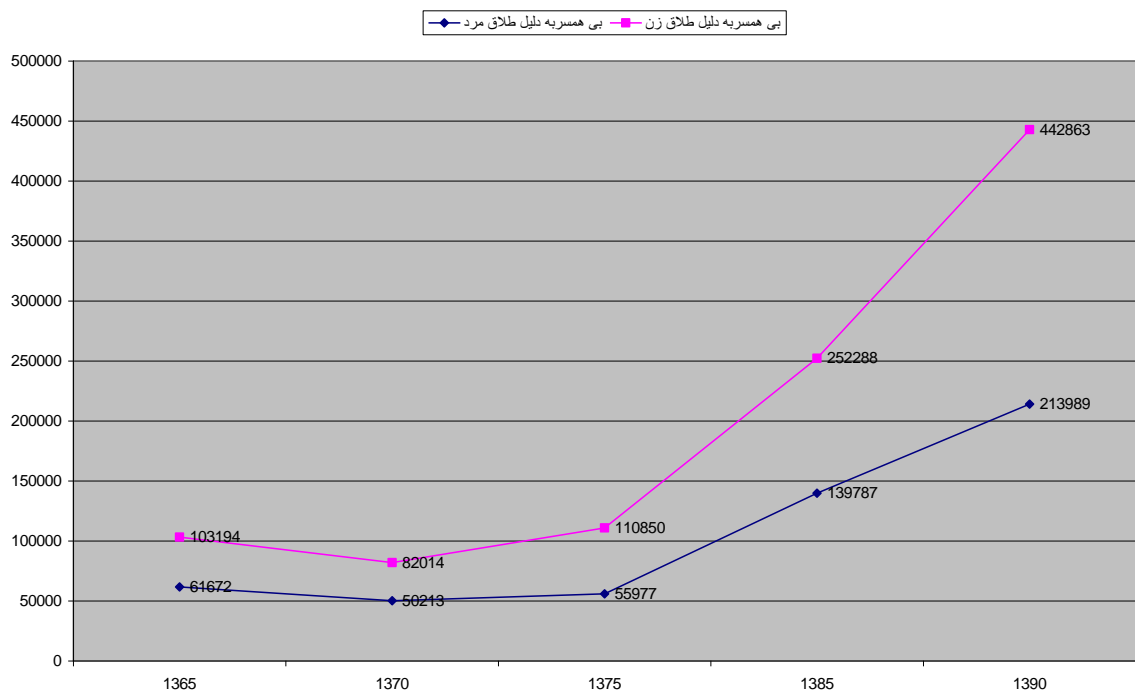

بعد از طلاق برای آنها به مراتب پایین تر از مردان است در جامعه اثراتی زیان بارتر خواهد داشت.

اعداد و ارقام جدول و نمودار ذیل، پائین بودن این شانس برای زنان را نشان می دهد. بطوریکه از سال ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۵ هر چند همواره تعداد زنان بی همسر به دلیل طلاق بیشتر از مردان بی همسر به دلیل طلاق بوده ولی این تفاوت آماری طی دوره زمانی یاد شده به نوعی ثابت بوده و تغییرات یکسانی را تجربه می کرده است. اما از سال ۱۳۷۵ به این طرف، رفته رفته این تفاوت افزایش یافته و به بیش از دو برابر رسیده است. در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال ۱۳۸۵ درصد افراد بی همسر به دلیل طلاق افزایش یافته اما در رابطه با مردان ۰.۲٪ و در رابطه با زنان ۰.۵٪ یعنی بیش از دو برابر بوده است.

متولدین دهه ی ۶۰ در هر برهه از زندگی خود با چالشهای خاصی از نظر جمعیتی در جامعه مواجه بوده اند. زمانی که وارد سن تحصیل شدند با کمبود فضاهای آموزشی مواجه بودیم و مدارس ۳ شیفته و در برخی مواقع حتی ۴ شیفته شدند. وقتی به سن نظام وظیفه رسیدند به علت اینکه بیش از نیاز ارگانهای نظامی بودند با فروش خدمت سربازی در آن دوره مواجه بودیم که بعداً " معافیت سه برادری جایگزین آن شد. وقتی به سن ازدواج رسیدند با افزایش ازدواجها و به تبع آن افزایش در نرخ مولید، افزایش طلاق ها و نیاز به مسکن و مشکلات این بخش نمایان شده و یا خواهد شد.

همانطور که قبلاً نیز اشاره شد، بالا رفتن سن ازدواج در بروز انحرافات اجتماعی موثر می باشد. اما ناگفته نماند که از دید افراد بی همسر به دلیل طلاق خصوصاً در رابطه با زنان که شانس ازدواج

جمعیت ۱۰ ساله و بالاتر کشور بر حسب وضع زناشویی: ۱۳۸۵-۱۳۹۰

سال	جنسیت	دارای همسر	بی همسر به دلیل فوت همسر	بی همسر به دلیل طلاق	هرگز ازدواج نکرده	اظهار نشده
۱۳۹۰	مرد	۶۰.۰	۱.۰	۰.۷	۳۸.۰	۰.۲
	زن	۶۱.۰	۷.۴	۱.۴	۳۰.۲	۰.۰
۱۳۸۵	مرد	۵۴.۶	۱.۰	۰.۵	۴۳.۴	۰.۵
	زن	۵۶.۷	۶.۵	۰.۹	۳۵.۴	۰.۶

درصد جمعیت جوان کشور به تفکیک جنس: ۱۳۸۵-۱۳۹۰				
سال	۱۳۸۵		۱۳۹۰	
	مرد	زن	مرد	زن
جنسیت / گروه سنی				
۲۴-۱۵	۲۵.۰	۲۵.۴	۱۹.۹	۲۰.۱
۲۹-۱۵	۳۵.۲	۳۵.۷	۳۱.۴	۳۱.۷

تحصیلات دانشگاهی نسبت به مردان (درصد قبولی آنان در دانشگاهها مد نظر می باشد) و عواملی از این دست، در افزایش طلاقها موثرند. همانطور که در بحث از زنان بی همسر به دلیل طلاق مطرح گردید، شانس ازدواج برای این گروه از زنان بسیار پایین بوده و چنانچه تدبیری در این خصوص اندیشیده نشود، هر روز بیش از گذشته شاهد شیوع فساد و انحرافات اخلاقی در جامعه خواهیم بود.

منابع:

- زنجانی، حبیب الله (۱۳۸۴)، تحلیل جمعیت شناختی. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)
- شیخی، محمدتقی (۱۳۸۰)، جمعیت شناسی اقتصادی واجتماعی. تهران: شرکت سهامی انتشار
- تقوی، نعمت الله (۱۳۸۱)، مبانی جمعیت شناسی. تبریز: نشر دانیال
- مرکز آمار ایران، نتایج تفصیلی سرشماری های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰
- علامه مجلسی، بحار الانوار، جلد ۱۶، ص ۲۲۳

نتیجه گیری:

به نظر می رسد در سالهای آینده با کاهش تعداد و نرخ ازدواج و افزایش تعداد و نرخ طلاق مواجه خواهیم بود. کاهش عددی ازدواج به این علت که جمعیت جایگزین مقاطع سنی در معرض ازدواج به خاطر کاهش مولید در دهه ی ۷۰ و ۸۰ نسبت به دهه ی ۶۰ اتفاق بیفتد. و این کاهش ازدواج را در استان تهران و البرز شاهد هستیم به نحوی که این دو استان در سال ۱۳۹۰ دارای کمترین نرخ ازدواج و بالاترین نرخ طلاق هستند. با توجه به اینکه در جامعه ما، مراکز عمده ی جمعیتی مثل تهران و کرج به مثابه الگویی برای تمامی کشور قلمداد می شوند، کاهش ازدواج در این مناطق، می تواند باعث کاهش ازدواجها در کل کشور شود. افزایش تعداد طلاق به علت افزایش ازدواجها در دهه ی ۸۰، طبیعی به نظر می رسد و عوامل دیگری چون استقلال اقتصادی زنان، بالا رفتن انتظارات زوجین از یکدیگر و عدم توانایی هر یک از زوجین در برآورده کردن آنها، خصوصاً به لحاظ اقتصادی از سوی مردان، مسائل مربوط به تهاجم فرهنگی، بالا رفتن غیر متناسب تعداد زنان دارای

عناوین اولویتهای (محورها) پژوهشی قابل اجرا در سطح ملی

ردیف	عنوان
۱	شناسایی علل و عوامل موثر بر پدیده طلاق
۲	بررسی میزان وقوع ازدواج و طلاق در طبقات مختلف جامعه
۳	مدیریت دانش و کاربرد آن در سازمان ثبت احوال کشور
۴	بررسی تغییر سیاستهای جمعیتی و تاثیر آن بر تحولات باروری
۵	ارزیابی کیفیت و نظارت بر فرایند تولید داده ها و آمارهای ثبتی وقایع حیاتی در کشور
۶	بررسی و مطالعه روشهای تولید و انتشار آمار جمعیت و ویژگیهای آن با استفاده از داده های ثبتی پایگاه اطلاعات جمعیتی کشور
۷	بررسی چالشها و موانع علل ثبت مرگ و میر براساس مقیاس ICD10 سازمان بهداشت جهانی با استفاده از داده اولیه
۸	بررسی مولفه های جمعیت شناختی (با ویژگی های جمعیتی) تغییر نام های انجام شده کشور در سال ۱۳۹۱
۹	بررسی مولفه های جمعیت شناختی (با ویژگی های جمعیتی) تغییر سن انجام شده در کشور در سال ۱۳۹۱
۱۰	بررسی ساختار سنی جمعیتی و سیاست های قابل اتخاذ در ارتباط با این ساختار
۱۱	بررسی الگوی توسعه اسلامی و ایرانی در رویداد های حیاتی
۱۲	بررسی میزان و نقش عوامل موثر بر عدم ثبت به موقع وقایع حیاتی با تکیه بر ثبت ولادت و وفات و آسیب شناسی آن
۱۳	مطالعه و امکان سنجی ارائه آمارهای مهاجرت
۱۴	مطالعه آینده نگر در تحولات جمعیتی کشور
۱۵	شناسایی نظامها و سامانه های ثبت مهاجرت های داخلی با استفاده از تجارب کشورهای دیگر
۱۶	شناسایی نظامها و سامانه های ثبت مهاجرت های خارجی با استفاده از تجارب کشورهای دیگر
۱۷	تاثیر فناوری اطلاعات در پیشگیری از جرایم ثبت احوال
۱۸	شناسایی فرصتها و تهدیدهای واگذاری تصدی گری به دفاتر خدمات الکترونیک هویت ملی
۱۹	بررسی اهمیت بانکهای اطلاعاتی و راههای صیانت از سرمایه های اطلاعاتی ثبت احوال
۲۰	بررسی راههای ارتقای جایگاه ثبت احوال در رتبه بندی دولت الکترونیک
۲۱	بررسی تهدیدات فضای سایبر و شیوه های بهینه برای مدیریت امنیت اطلاعات در سازمان ثبت احوال کشور

ردیف	عنوان
۲۲	مطالعه آثار و تبعات الکترونیکی شدن فرآیندهای ثبت احوال و چالش های آن
۲۳	مطالعه جایگاه کارت هوشمند ملی در نظام حقوقی کشور و خلاء های قانونی آن
۲۴	بررسی نقش کارت شناسایی هوشمند ملی در تامین امنیت فضای مجازی
۲۵	مطالعه و بررسی سرویس های قابل ارائه توسط کارت هوشمند ملی
۲۶	بررسی راه کارهای تجمیع کارت های شناسایی و اسناد مختلف ایرانیان با کارت هوشمند ملی
۲۷	شناسایی چالش های امنیتی کارت هوشمند ملی و راهکار های مقابله با آن
۲۸	بررسی اثرات تفویض اختیارات انجام شده در سازمان: فرصت ها و تهدیدها
۲۹	بررسی نقش ثبت احوال در تحقق اهداف عالی کشور
۳۰	بررسی ضرورت تاثیر، مصادیق و شیوه ها پدافند غیر عامل در سازمان ثبت احوال
۳۱	مطالعه سیر تکوین نام و نام گذاری ایران از قبل از اسلام تا کنون
۳۲	شناسایی علل و عوامل موثر بر تغییر نام
۳۳	بررسی گرایش های مرتبط با نامگذاری نوزادان و روند تغییرات آن در کشور
۳۴	مطالعه نام و نام گزینی در آموزه های دین مبین اسلام
۳۵	بررسی مساله نام در عرفان و حکمت اسلامی
۳۶	بررسی تطبیقی و کاربرد اسناد شناسایی و هویتی و روشهای یکسان سازی آن
۳۷	بررسی و تحلیل نقش مراجع قضایی در حقوق ثبت احوال
۳۸	مطالعه تطبیقی قوانین و مقررات ثبت احوال با برخی از کشورهای منتخب
۳۹	بررسی مسائل تابعیت در ایران از منظر حقوق کیفری بین المللی

عناوین اولویت‌های (محورها) پژوهشی قابل اجرا در سطح ملی – استانی

ردیف	عنوان
۱	بررسی علل و عوامل موثر بر طلاق در کشور به تفکیک استان
۲	بررسی رابطه پنج عامل بزرگ شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک شده با شیوه فرزند پروری زنان شاغل ثبت احوال
۳	بررسی نظام آموزش ضمن خدمت توانمند سازی کارکنان ومدیران سازمان ثبت احوال کشور
۴	ارزیابی سطح آمادگی الکترونیکی ثبت احوال برای پیاده سازی دولت الکترونیک
۵	مطالعه وضعیت و ثبت مهاجرت مکان محور در کشور
۶	مطالعه روش های تولید و انتشار آمار جمعیت مکان محور
۷	مطالعه روند مهاجرت‌های داخلی در سطح کشور طی سرشماری های اخیر
۸	ارزیابی کیفیت آمارهای جمعیتی با تاکید بر گزارش سن و جنس در سر شماری های اخیر
۹	علل و عوامل کاهش آمار ازدواج و راهکارهای قابل ارائه در این خصوص
۱۰	مقایسه نظام ثبتی مرک و میر نوزادان و مادران در سازمان ثبت احوال و دانشگاهها ی علوم پزشکی و استخراج مغایرت های این دو نظام
۱۱	مطالعه ساختار جمعیتی و ارائه راهکارهای جدید جهت تعادل جمعیت در کشور به تفکیک استان
۱۲	بررسی وضعیت ثبت مهاجرت های داخلی و درون کلان شهری
۱۳	بررسی چگونگی طراحی نظام ثبتی مهاجرت در شناسایی مناطق مهاجر پذیر مهاجر فرست (کوششی جهت ثبت لحظه ای مهاجران وارد شده و خارج شده)
۱۴	طراحی اطلس جامع مهاجرت در کشور
۱۵	بررسی تاثیر اعلام ثبت به موقع وقایع حیاتی در برنامه ریزی شهری
۱۶	بررسی تغییرات سیاستهای جمعیتی و تاثیر آن بر تحولات باروری
۱۷	آسیب شناسی آرشیو الکترونیکی اسناد هویتی بر ارائه خدمات و عملکرد ادارات ثبت احوال
۱۸	مطالعه و بررسی طرح تدوین و تهیه راهکارهای پیاده سازی سیستم مدیریت امنیت اطلاعات در ادارات ثبت احوال
۱۹	مقایسه اثربخشی ارائه خدمات الکترونیک دفاتر پیشخوان دولت با مکانیزم قبلی سازمان و تاثیر آن در جامعه
۲۰	مطالعه و رتبه بندی عوامل موثر بر میزان استفاده از خدمات الکترونیک توسط شهروندان

ردیف	عنوان
۲۱	بررسی تاثیر بکارگیری ict بر سبک زندگی مردم
۲۲	بررسی شیوه های تامین امنیت فضای تبادل اطلاعات به صورت الکترونیکی
۲۳	مطالعه استفاده از راهکارهای داده کاوی برای بهبود مدیریت سامانه اطلاعاتی سازمان ثبت احوال کشور
۲۴	بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر کارآیی منابع انسانی سازمان ثبت احوال کشور
۲۵	بررسی کاربرد کارت ملی هوشمند و تاثیرات اجتماعی آن
۲۶	بررسی رابطه بین رهبری تحول آفرین و توانمندسازی کارکنان
۲۷	بررسی و تحلیل نقاط قوت و ضعف برنامه راهبردی سالیانه سازمان در ادارات کل ثبت احوال استانها
۲۸	شناسایی و تعیین الگوی مناسب محاسبه قیمت تمام شده فعالیتها و خدمات ثبت احوال
۲۹	شناسایی چالش ها و ارائه الگوی مناسبی برای برون سپاری خدمات ثبت احوال
۳۰	شناسایی راهکارهای توانمند سازی نیروی انسانی و کادر سازی در سازمان ثبت احوال
۳۱	بررسی نقش معنویت اسلامی در بروز رفتار شهروندی سازمانی در سازمان ثبت احوال
۳۲	بررسی راههای افزایش رفاه کارکنان و تاثیر آن در افزایش کیفیت ارائه خدمات به ارباب رجوع
۳۳	مطالعه و تعیین الگوی کاربردی صرفه جوئی در ادارات ثبت احوال
۳۴	بررسی نقش جو سازمانی و رضایت شغلی در پیش بینی ارتقاء عملکرد نیروی انسانی در ادارات ثبت احوال
۳۵	مطالعه الگوهای فرهنگ نام و نام گزینی به تفکیک استان
۳۶	بررسی فرهنگ نام گذاری در مناطق شهری و روستایی کشور در سال ۱۳۹۰ یا ۱۳۹۱
۳۷	شناسایی علل ازدواج ایرانیان با اتباع بیگانه و آثار حقوقی آن
۳۸	بررسی مشکلات تابعیت (فرزندان فاقدین ورقه) در ایران
۳۹	شناسایی گلوگاههای فساد خیز و نقاط آسیب پذیر در ارائه خدمات سجلی
۴۰	بررسی امنیت اطلاعات هویتی و چالشهای آن با توجه به رویکرد مکانیزه شدن ارائه خدمات سجلی
۴۱	وظایف و تکالیف دولت در قبال فرزندان فاقد تابعیت